

REPUBLIKA SLOVENIJA

INFORMACIJSKI
POOBlašČENEC

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana
T: 01 230 9730
www.ip-rs.si
gp.ip@ip-rs.si

Številka: 007-2/2024/5

Datum: 22. 5. 2024

Ministrstvo za kulturo
gp.mk@gov.si

ZADEVA: Predlog Zakona o medijih (EVA 2023-3340-0019) – MNENJE

ZVEZA: vaš dopis št. IPP 0070-9/2023/249, prejet dne 14. 5. 2024

Spoštovani,

na podlagi vašega zaprosila, 3. točke prvega odstavka 55. člena Zakona o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-2) in 57. člena Uredbe (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba) v nadaljevanju posredujemo mnenje Informacijskega pooblaščenca (IP) k prejetemu Predlogu Zakona o medijih – EVA 2023-3340-0019 (predlog ZMed-1).

Uvodoma IP poudarja, da medijska zakonodaja ni primarna pristojnost IP, prav tako je z ZVOP-2 izrecno izključena pristojnost IP glede nadzora nad obdelavami osebnih podatkov v zvezi z izvrševanjem svobode izražanja. **Zato v nadaljevanju izpostavljam nekatere vidike besedila, ki bi morali biti deležni dodatnega razmisleka in dopolnitev z vidika pristojnosti IP glede varstva osebnih podatkov in pravice do dostopa do informacij javnega značaja.**

Poleg spodaj podanih pripomb k posameznim členom IP na načelni ravni v razmislek podaja predlog ene od možnih rešitev **ob odsotnosti podrobnejše ureditve področja uveljavljanja pravic posameznika s področja varstva osebnih podatkov v zvezi z medijskimi objavami v ZVOP-2, in sicer bi se lahko v predlogu ZMed-1 opredelilo tudi smiselno uporabo določb 56. do 59. člena predloga ZMed-1 v primeru sodnega odločanja o uveljavljanju pravic posameznikov v zvezi s prvim odstavkom 19. člena v povezavi s tretjim odstavkom 73. člena ZVOP-2**, pri čemer bi se sodba (prvi odstavek 57. člena in drugi odstavek 59. člena vročila organu pristojnemu za nadzor SUVVP – torej IP).

Dodatno zgolj iz previdnosti dodajamo, da mora biti glede na 38. člen Ustave vsaka obdelava osebnih podatkov primarno opredeljena z zakonom v skladu z načelom sorazmernosti (in ne podzakonskim aktom) ter da mora biti zakon skladen z ustavnim načelom sorazmernosti in do te mere jasen in enoznačno razumljiv, da ni dvoma o tem, katere obdelave osebnih podatkov določa, za katere namene in kdo je zanje odgovoren.

Kot pritožbeni organ na področju dostopa do informacij za medije, podajamo naslednje pripombe:

K 11. členu – informacije za medije in samostojne novinarje

tretji odstavek:

Predlagamo, da se v tretjem odstavku črta besedilo »čim prej« in se jasno določi skrajni rok, ko mora zavezanec posredovati odgovor na vprašanje medija. Ker je ta določba sankcionirana kot prekršek, mora biti jasna in nedvoumna tudi v primerih, ko pride do kršitve roka, pri čemer mora biti jasno določeno, kdaj ima medij pravico do pritožbe zaradi t.i. molka zavezanca (to pa je po izteku skrajnega roka petih delovnih dni). Prav tako predlagamo, naj se jasno določi, da ima zavezanec obveznost mediju odgovoriti na vsako vprašanje posebej. V dosedanji praksi smo namreč obravnavali več primerov, ko so bili odgovori zavezancev na konkretna vprašanja (pre)splošni in ni bilo razvidno, na katera posamezna vprašanja medija se nanašajo.

Predlagamo, da se določba glasi:

(3) Zavezanec mora poslati mediju oziroma samostojnemu novinarju odgovor na vprašanje ~~čim prej,~~ oziroma najpozneje v petih delovnih dneh od prejema vprašanja. Iz odgovora morata biti razvidna ime medija oziroma samostojnega novinarja, ki je zastavil vprašanje, in vsebina vprašanja. Če je medij oziroma samostojni novinar postavil zavezanecu več vprašanj, mora zavezanec odgovoriti na vsa vprašanja vsako vprašanje posebej.

peti odstavek:

Z vidika učinkovite pravice do pravnega sredstva menimo, da mora zakon izrecno določati tudi, da mora biti zavrnilni odgovor v pisni obliki (sicer se medij ne more učinkovito pritožiti, ker Informacijski pooblaščenec v pritožbenem postopku ne more obravnavati ustnega odgovora).

Predlagamo, da se določba glasi:

*(5) Zavezanec lahko mediju oziroma samostojnemu novinarju zavrne ali delno zavrne odgovor na vprašanje, če so zahtevane informacije izvzete iz prostega dostopa po zakonu, ki ureja dostop do informacij javnega značaja, ali če odgovor na vprašanje ni vezan na delovno področje zavezanca. Zavezanec mora o zavrnitvi ali delni zavrnitvi odgovora na vprašanje **pisno** obvestiti medij oziroma samostojnega novinarja do konca naslednjega delovnega dne od prejema vprašanja.*

šesti odstavek

Ker gre za dva različna tipa odgovorov predlagamo, da se beseda »ali« nadomesti z besedo »in«.

Predlagamo, da se določba glasi:

*(6) Zavrnilni ali delno zavrnilni odgovor iz tretjega ~~ali~~ **in** petega odstavka tega člena se šteje kot zavrnilna odločba.*

osmi odstavek

Ker gre za pritožbo zoper odločbo iz šestega odstavka, predlagamo, da se osmi odstavek glasi:

*(8) O pritožbi zoper odločbo iz ~~petega~~ **šestega** odstavka tega člena, ki mora biti v pisni obliki, odloča organ, pristojen za odločanje o pritožbi po določbah zakona, ki ureja dostop do informacij javnega značaja. Zavezanec mora odločbo, izdano na podlagi pritožbe, izvršiti nemudoma, najpozneje pa v petih delovnih dnevih od vročitve odločbe.*

K 84. členu – najlažji prekrški

4. točka prvega odstavka:

Na podlagi dosedanjih izkušenj v praksi predlagamo, da se navedena določba preoblikuje na način, da se jasno določi, da je sankcionirano nepravočasno posredovanje informacij (zamujen zakonski rok). Iz prakse namreč ugotavljamo, da je največ pritožb medijev v zvezi z neposredovanjem odgovorov v zakonskem roku (t.i. molk organa). Glede kršitve razlogov za zavrnitev po petem odstavku 11. člena predloga zakona pa predlagamo, da se sankcionira celotna materialna določba (torej tudi zavrnitev dostopa iz razlogov, ki niso zakonsko opredeljeni). V praksi smo namreč zaznali primere, ko so zavezanci medijem odgovor sicer posredovali, vendar so dostop zavrnili iz razlogov, ki zakonsko niso dovoljeni (npr. ne komentiramo, na vprašanje vam ne bomo odgovorili, ker tega nismo dolžni,..).

Predlagamo, da se določba glasi:

Z globo od 500 do 2.500 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba, če:

- ne pošlje odgovora na vprašanje v roku iz tretjega odstavka 11. člena tega zakona ali če ne pošlje dodatnih pojasnil v roku iz četrtega odstavka 11. člena tega zakona ali če ravna v nasprotju s petim odstavkom 11. člena tega zakona;

Z vidika urejanja obdelav osebnih podatkov pa podajamo naslednje dodatne pripombe:

K 8.-10. členu – razvid samostojnih novinarjev (določitev namena in roka hrambe)

IP predlaga, da določite namen vodenja razvida medijev, ki med drugim poleg podatkov o opravljanju dejavnosti (ki niso osebni podatki) vsebuje tudi osebne podatke novinarjev. Prav tako predlagamo, da določite rok hrambe podatkov v razvidu medijev.

K 18. členu – razvid medijev (objava osebnih podatkov)

peti odstavek

IP opozarja, da bi bilo z vidika načela sorazmernosti treba ožje opredeliti javno objavo podatkov o fizičnih osebah – npr. na način, da se objavi poleg imena in priimka zgolj naslov ne pa tudi davčna številka. Trenutno namreč peti odstavek 18. člena določa, da se razvid medijev objavi v celoti.

K 19. členu – posredovanje drugih podatkov o medijih (posredovanje osebnih podatkov)

prvi odstavek

IP opozarja, da bo glede na dikcijo besedila šlo pri posredovanju podatkov na podlagi prvega odstavka 19. člena nedvomno tudi za množične obdelave osebnih podatkov tretjih (npr. v zvezi z merjenjem občinstva, obiska spletnih strani ipd.). Zato predlagamo, da za primere, ko gre pri tem za osebne podatke jasno določite, komu in katere osebne podatke, v kakšnem časovnem obdobju in za kakšen namen morajo dati na voljo izdajatelj, operater, oglaševalska organizacija ali zakupnik medijskega prostora.

Besedilo, kot je predlagano, je namreč nejasno in ni skladno z zgoraj omenjenimi zahtevami 38. člena Ustave. V zvezi s tem izpostavljam, da morate konkretnije in jasneje določiti za posamezne vrste osebnih podatkov, kdo je upravičen, do katerih podatkov in za katere namene ter v kakšnem časovnem obdobju in konkretnije določiti ukrepe za zagotavljanje sorazmernosti posegov v zasebnost in osebne pravice posameznikov pri tem. Trenutno predlog besedila prepušča določitev namena pristojnemu ministrstvu, in sicer znotraj zelo široko določenega okvira 'potrebosti za izvajanje pristojnosti, določene v ZMed-1 (na primer merjenje občinstva)' ali za 'statistične namene, raziskave oziroma analize na področju medijev'. IP ugotavlja, da za ta namen ne zadošča zgolj zakonsko napotilo pristojnemu ministrstvu po 'jasni navedbi namena' in samoomejitvi na način, da 'zahteva zgolj podatke, ki so sorazmerni z namenom zahteve'. Ti nameni so namreč dejansko lahko tudi ob zgoraj omenjeni predlagani dikciji najrazličnejši in izredno široko določeni, kar pomeni, da bo edina varovalka za prekomerne posege v zasebnost samoinicijativna odločitev izdajatelja, operaterja, oglaševalske organizacije ali zakupnika medijskega prostora, da zahtevo regulatorja na lastno pobudo zavrne. Navedeno pa je malo verjetno.

Po mnenju IP bi bilo treba namene raziskav, analiz in statistične namene bodisi ožje opredeliti ter zamejiti in jasneje določiti, katere širše vrste osebnih podatkov je dopustno obdelovati na ta način ter določiti varovalke za posredovanje osebnih podatkov (npr. kratke roke hrambe, obveščanje posameznikov – ne nujno individualno ipd.) bodisi ta del črtati. Že veljavni ZVOP-2 namreč dovolj jasno določa pogoje za pridobivanje in obdelavo osebnih podatkov za znanstvenoraziskovalne, zgodovinskoraziskovalne in statistične namene s strani tretjih, pri čemer je jasno, da ministrstvo ni raziskovalna organizacija, ampak politični državni organ, ki mora biti podvržen strogim pravilom glede pooblastil za pridobivanje in obdelavo osebnih podatkov.

Hvala za sodelovanje in lep pozdrav,

Mojca Prelesnik, univ. dipl. prav.,
informacijska pooblaščenka

Pripravili:

mag. Kristina Kotnik Šumah, univ. dipl. prav.
namestnica informacijske pooblaščenke

Alenka Jerše, univ. dipl. prav.
namestnica informacijske pooblaščenke